2026-10-15

Övergripande plan för studie- och yrkesvägledning i Bräcke kommun

Antagen i KS §177, 2024-11-20

Revidering 2026-10-15

Fastställt av: Kommunstyrelsen
Datum: 2026-10-15
Diarienr: KSK 2026/616-60
För revidering ansvarar: Skol- och barnomsorgsavdelningen
För eventuell uppföljning ansvarar: Elevhälsochef
Dokumentet gäller för: Skol- och barnomsorgsavdelningen
Dokumentet gäller till och med: Revideras vid behov dock senast 2028-06-30

Bräcke kommun

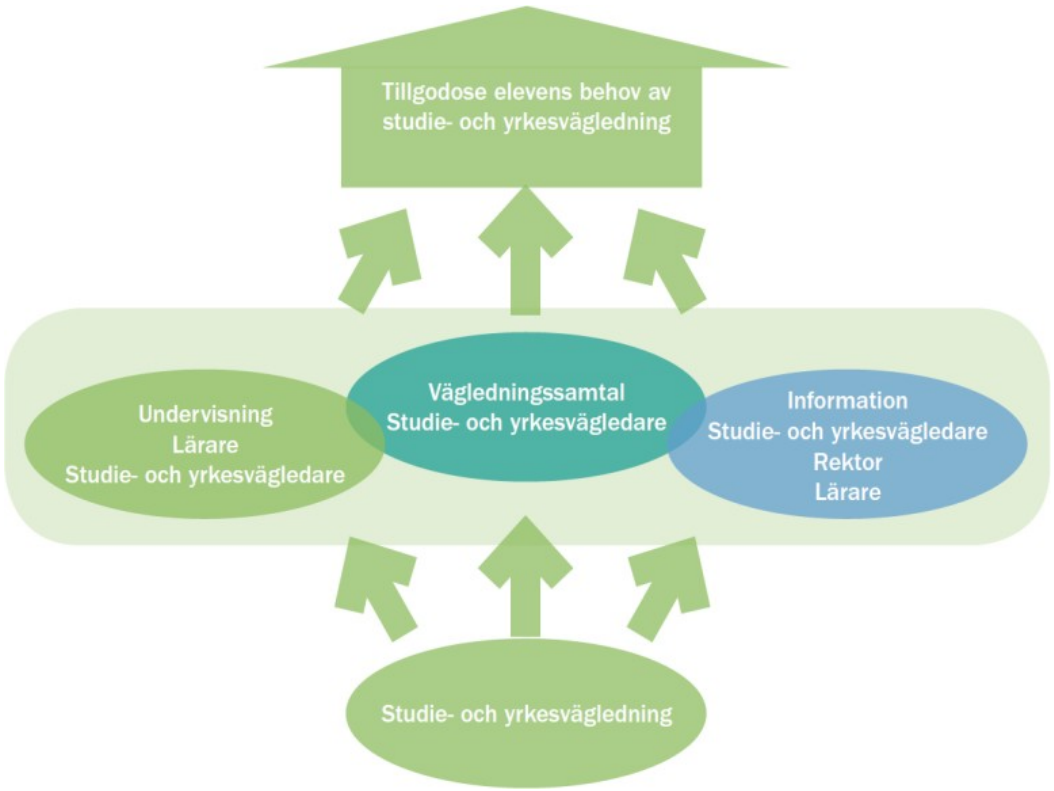
Innehållsförteckning

Inledning 3
Syfte 4
Mål 4
Studie- och yrkesvägledningen är hela skolans ansvar 4
Rektors ansvar 4
Studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse 5
SYV-samordnare 6
Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse 6
Utvärdering 7
Riktlinjer för planer på skolnivå och uppföljning av arbetet 8
Styrdokument – Referenser 10

Inledning

Kommunens plan för studie- och yrkesvägledning (SYV) syftar till att ge barn och elever en likvärdig studie- och yrkesvägledning från förskola, grundskola, anpassad grundskola samt fritidshemmet. Syfte är att säkerställa en likvärdig studie- och yrkesvägledning i både vid och snäv bemärkelse, där det skapas goda förutsättningar för att eleverna ska göra egna medvetna och väl underbyggda val gällande framtidsstudier och arbete.

Elevernas valkompetens bygger på att de får tillfälle att utveckla god självkännedom samt förmåga att fatta och genomföra självständiga beslut. Arbetet syftar även till att uppnå kompensatorisk effekt genom att eleverna får allsidiga kunskaper om framtida studier och arbetsmarknaden i Sverige och andra länder. Elevernas val ska inte begränsas av kön, eller av social eller kulturell bakgrund. Elevernas framtidsplaner ska vara ett samtalsämne i alla ämnen de läser. Detta för att skapa motivation för studierna, så att varje elev utvecklas så långt som möjligt och står väl rustad för att komma in på dagens ständigt föränderliga arbetsmarknad.



Syfte

- Eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval.

- Minska omval under gymnasietiden.
- Minska kostnader genom minskade avhopp och omval under gymnasietiden.
- Öka studieresultat i grundskola samt gymnasieskola.
- Öka motivation samt en positiv framtidstro.
- Minska skolfrånvaro.

Mål

- Alla skolor i kommunen erbjuder en kvalitativ utbildning som ger eleven underlag för framtida studie- och yrkesval som inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.
- Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden, att eleven har inblick i närsamhället, arbetsliv, föreningsliv och kulturliv. Eleven har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder (LGR -22 2.6).
- Andelen elever som uppfyller behörighetskraven till gymnasiet skall öka.
- Eleverna ska ha tillgång till studie- och yrkesvägledare med erforderlig kompetens.

Studie- och yrkesvägledningen är hela skolans ansvar

Rektors ansvar

Rektor är central i arbetet med att skapa en gemensam målbild för studie- och yrkesvägledningen, något som underlättar samverkan mellan skolans olika yrkesgrupper. Varje skola har en plan för studie- och yrkesvägledning där skolans aktiviteter och dess syfte ska framgå. Planen på skolnivå ska garantera likvärdighet. Den skall utvärderas och uppdateras årligen.

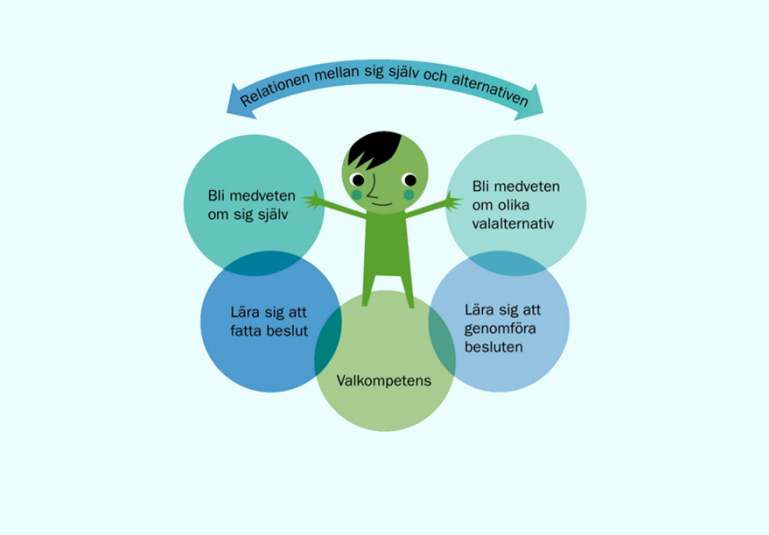
Enligt Skolverkets allmänna råd gällande arbete med studie -och yrkesvägledning ska rektor se till att det finns strategier för att alla elever utifrån sina behov ska få en allsidig information om studier och yrken. Studie- och yrkesvägledaren och läraren bör ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att kritiskt granska information om studier och yrken samt skapa medvetenhet om vilket ansvar de själva har för sina studier och yrkesval. De bör se till att eleverna får saklig och aktuell information om arbetslivets kvalifikationskrav och hur arbetsmarknaden ser ut inom olika yrkesområden.

- Skapa rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning.
- Tydliggör hur ansvaret ser ut för studie- och yrkesvägledningen fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, samordnare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem.

- Möjliggör att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden så att eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval.
- Möjliggör att eleverna, utifrån sina behov, erbjuds vägledningssamtal.

Studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse

Studie- och yrkesvägledningens vida bemärkelse omfattar all skolans verksamhet som bidrar till att ge eleverna de kunskaper och färdigheter som behövs för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Det ska vara en naturlig del i undervisningen. Det handlar om skolämnenas koppling till arbetslivet, normkritisk perspektivvidgning, belysa arbetsmarknad, arbetsliv, utbildning och yrken. Hit hör PRAO (praktisk arbetslivsorientering), undervisning som rör arbetslivet i praktiken, studiebesök, information om vilka yrken som är aktuella för ett visst ämne i skolan samt aktiviteter för att utveckla elevens självkännedom. Hit hör även aktiviteter som att välja och genomföra olika val till exempel språkval mm.



SYV-samordnare

Syftet med samordnare är att stärka hela skolans studievägledande arbete. Detta innefattar bland annat:

- att stödja arbetslag genom att samverka med studievägledaren, tex vid samtal enligt årsrutin eller dylikt.

- att stödja elever och arbetslag inför PRAO. Samla in PRAO-ansökningar från elever och arbetslag i åk 8 och lämna till studievägledaren. Stödja arbetslaget kring förberedelse och efterarbete vid PRAO.

- att stödja arbetslag vid studiebesök på gymnasieskolan:

    - meddela antal elever samt vuxna som kommer att delta vid besöket.
    - meddela antalet luncher samt specialkost inför studiebesöket.
    - avboka eventuellt skollunch på den egna skolan. Om lunch inte erbjuds behöver detta ordnas av skolan.
    - kontrollera med gällande linjetrafik om eleverna kan åka buss, alternativt boka buss.

- att samverka med kommunens övriga SYV-samordnare och studievägledaren genom regelbundna arbetsmötesträffar för informationsutbyte och utvecklingsfrågor.

- att stödja arbetslag i hantering av information genom att påminna om gällande fastställda datum för studiebesök, PRAO, ansökningsdatum vid gymnasieansökan och överlämningar till gymnasieskolan.

Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse

Studie- och yrkesvägledningens snäva bemärkelse är den personliga vägledning som SYV ger i form av vägledningssamtal individuellt och gruppvis. Här ges den enskilde eleven möjlighet att reflektera över sig själv i relation till olika utbildning- och yrkesmöjligheter. Detta ska anpassas utifrån den enskilde elevens behov och förutsättningar för att på bästa sätt stödja eleven att gå vidare i sin valprocess och att genomföra sina beslut.

Studievägledaren arbetar utifrån regelverk och enligt årshjul. Detta innefattar bland annat:

- att samordna kommunens deltagande vid studiebesök på gymnasieskola och gymnasiemässa genom att meddela antal deltagare vid studiebesök samt eventuellt lunch och eventuellt antal specialkost.

- att genomföra motiverande samtal samt vägledningssamtal inför gymnasievalet genom arbete på grupp- och individnivå. Information till vårdnadshavare samt elever inför gymnasievalet.

- att ge information till vårdnadshavare samt elever inför PRAO. Stöd kring PRAO-ansökan för enskilda elever. PRAO-ansökan skall vara undertecknad av vårdnadshavare och återlämnad till skolan/ mentor som samlar ihop alla ansökningar och lämnar till studievägledaren. Skolans

huvudman och prao-platsens har ett delat arbetsmiljöansvar. Inför PRAO görs individuella bedömningar för elever med särskilda behov.

- att delta vid anpassningar i studiegång till exempel vid byte av språkval. Rektor kallar studievägledaren till möte.

• att ge information till vårdnadshavare och elev i anpassad grundskola gällande PRAO samt gymnasieval. Studiebesök på gymnasieskolan organiseras så att en personal från skolan följer eleven under studiebesöket. Samverkan sker med kommunens verksamhetsplanerare som ansvarar för anpassad grundskola.

- att samverka med skolhälsovården gällande medicinsk studievägledning.

Utvärdering

Analys av arbetet med studie- och yrkesvägledning på skolnivå. Utifrån analysen ge förslag till förändringar och utveckling av skolans aktivitetsplan inför kommande läsår. Synliggöra både styrkor och utvecklingsområden på respektive skola. Analysen görs årligen och ingår som en del i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Riktlinjer för planer på skolnivå och uppföljning av arbetet

Grundskola, anpassad grundskola och fritidshem		
Aktiviteter	**Ansvar**	**Uppföljning**
Arbeta med att regelbundet i alla årskurser utveckla elevernas valkompetens.	Undervisande lärare SYV Rektor	Dialog personal, elever och rektor i samband med utvärdering.
Öka förståelsen för skolämnenas relevans i ett framtids- och omvärldsperspektiv.	Undervisande lärare SYV	Dialog personal och rektor i samband med utvärdering.
Öka elevernas självkännedom, ge ökad insikt om egna intressen, drömmar, förmågor och begränsningar.	Undervisande lärare SYV	Dialog personal och rektor i samband med utvärdering.
Ge kunskap om arbetslivet, yrken, arbetsmarknaden, utbildningssystemet och utbildningsvägar.	Undervisande lärare SYV	Dialog personal och rektor i samband med utvärdering.
Erbjuda feriearbeten för elever i slutet av högstadiet samt början av gymnasieskolan.	Arbetsmarknadsenhet	Elevuppföljning
Alla elever inom grundskolan ska ha minst två veckors PRAO under skoltiden.	Undervisande lärare SYV Rektor	Elevuppföljning genom dialog och utvärderingsformulär.
Varje klass bör varje läsår göra arbetsplatsbesök eller bjuda in en representant från arbetslivet.	Undervisande lärare SYV	Dialog personal och rektor i samband med utvärdering.

Grundskola, anpassad grundskola och fritidshem		
Aktiviteter	**Ansvar**	**Uppföljning**
Möta representanter från arbetsliv och utbildning som också breddar och utmanar utifrån kön och kultur. Möta personer som gjort otraditionella val.	Undervisande lärare SYV	Dialog personal, elever och rektor i samband med utvärdering.
Säkra en likvärdig och bra övergång mellan stadier och skolformer.	SYV, mentor, rektor Specialpedagog, verksamplanerare anpassade grundskola	Elevuppföljning
Ge aktuell information om arbetsmarknadsläget och kvalifikationskrav	Undervisande lärare SYV	Elevuppföljning
Studie- och yrkesvägledning finns integrerat i undervisning och sker under hela skoltiden.	Undervisande lärare SYV Rektor	Elevuppföljning
Studie- och yrkesvägledningen ingår i det systematiska kvalitetsarbetet	Undervisande lärare SYV Rektor	Dialog personal, elever och rektor i samband med utvärdering.
Studiebesök även för vårdnadshavare och personal i åk 8 för elever mottagna i anpassad grundskola.	Mentor SYV Verksamhetsplanerare anpassad Rektor	Dialog personal, elever och rektor i samband med utvärdering.
Praktik på olika program under höstterminen i åk 9 för elever mottagna i anpassad grundskola. Personal från hemskolan följer med som stöd.	Mentor SYV Verksamhetsplanerare Lärare anpassad gymnasieskolan	Utvärdering från anpassad gymnasieskola under och efter praktikperioderna.
Träning i att resa med ev. kollektivtrafik samt hitta till/ i anpassad gymnasieskola under vårterminen i åk 9.	Mentor Ev elevassistent på hemskolan.	Dialog personal, elever och rektor i samband med utvärdering.

Styrdokument – Referenser

Skollagen 2010:800
Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22)
Läroplan för anpassade grundskolan (Lgr 22)
Arbete med studie- och yrkesvägledning, Skolverkets Allmänna råd med kommentarer (2013)

Självvärderingsverktyg för studie-och yrkesvägledning (Skolverket 2026)

Elevers arbetsmiljö vid APL, praktik och prao, Skolverket (16 september 2026).

AFS 2023:2 Minderårigas arbetsmiljö, Arbetsmiljöverket

GY25 (1 juli 2025)

Kolada, (Kommun- och regiondatabasen)

Öppna jämförelser, SKR

Skolverkets statistikdatabas

Ekonomifakta, svenskt näringsliv

Ekonomirapporten, SKR